

KLAGANDE
AA

Ombud: Advokaterna Helena Lundkvist och Henrik Wetzenstein

MOTPART
Finansinspektionen

ÖVERKLAGAT BESLUT
Finansinspektionens beslut 2019-11-29, bilaga 1

SAKEN
Kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

AA yrkar i första hand att det överklagade beslutet ska upphävas och i andra hand att sanktionsavgiften ska sättas ned. Han för fram bl.a. följande. Finansinspektionen borde ha avstått från att ingripa eftersom han själv gjort rättelse. Han anmälde förvärvet utan att Finansinspektionen dessförinnan hade varit i kontakt med honom eller på annat sätt inlett någon utredning. Hans agerande måste därmed betraktas som en rättelse. Vidare får Finansinspektionen avstå från ingripande om överträdelsen är ringa eller ursäktlig. Mot bakgrund av omständigheterna kring förvärvet är det klarlagt att hans underlåtenhet att anmäla förvärvet begåtts av uppenbart förbiseende. Det framgår av förarbetena att detta är en omständighet som innebär att överträdelsen är ursäktlig (se prop. 2016/17:22 s. 391), vilket innebär att Finansinspektionen borde avstått från ingripande. Under alla förhållanden ska ovan angivna omständigheter tillsammans utgöra sådana särskilda skäl som innebär att påförd sanktionsavgift ska undanröjas.

Det kan konstateras att han under en tid av cirka fem månader underlåtit att anmäla ett förvärv värt 302 187 kr. Detta kan inte, i sig, anses som en så särskilt allvarlig överträdelse som bör medföra en så hög sanktionsavgift som påförts. Hans förbiseende har inte haft någon påverkan på marknaden och har inte heller medfört någon skada. Det faktum att han själv anmält förvärvet innan Finansinspektionen inlett någon utredning bör betraktas som en förmildrande omständighet medförande nedsättning av påförd sanktionsavgift. Vidare ska som förmildrande omständighet även beaktas att hans förvärv av aktierna skedde på grund av hans mors bortgång.

Avslutningsvis får även framhållas att det inte kan vara en rimlig utgång att den administrativa sanktion som han påförts genom sanktionsavgift är strängare än exempelvis den sanktionsavgift som påförts i ett straffrättsligt

förfarande gällande transaktioner i strid mot förbudet mot marknadsmanipulation.

Finansinspektionens schablonmodell bör endast vara en utgångspunkt vid bedömningen av sanktionsavgiftens storlek. Att Finansinspektionen på grund av dess osedvanligt långa handläggningstid, självt satt ned sanktionsavgiften kan och ska inte medföra att övriga förmildrande omständigheter inte beaktas. Naturligtvis måste i målet föreliggande förmildrande omständigheter beaktas och medföra ytterligare nedsättning.

Finansinspektionen anser att överklagandet ska avslås och för fram bl.a. följande. Vid bestämmande av sanktionsavgiften har Finansinspektionen tagit hänsyn till alla omständigheter som kommit fram i ärendet och bedömt att det inte funnits några omständigheter som enligt 5 kap. 16 § lagen (2016:1306) med bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (KompL) ska beaktas i förmildrande riktning. Vad AA har framfört i sitt överklagande utgör inte sådana förmildrande omständigheter som avses i nu nämnda bestämmelse. Finansinspektionen vill här särskilt framhålla att sanktionslindring på grund av att den anmälningsskyldige genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning kräver ett samarbete av väsentlig betydelse. Att endast fullgöra den lagstadgade anmälningsskyldighet som åvilar en person eller ett bolag kan inte ses som ett sådant aktivt samarbete som i väsentlig mån underlättar en utredning (jfr Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 22 januari 2019 i mål nr 13116-18 och 13140-18). I detta fall rör det sig om en transaktion av ett inte obetydligt värde, som har anmälts mer än fem månader för sent. Överträdelsen kan med hänsyn till dessa omständigheter inte bedömas som ringa. Vad AA har anfört om att han inte haft någon tanke på att förvärvet var anmälningspliktigt innebär inte att överträdelsen ska anses vara ursäktlig på grund av att den har begåtts av ett uppenbart förbiseende (jfr prop. 2016/17:22 s. 391). Att AA på eget initiativ har

anmäلت transaktionen är inte heller att likställa med att han har gjort rättelse (se Högsta förvaltningsdomstolens dom den 20 december 2019 i mål nr 610-19). Inte heller i övrigt har AA framfört något som medför att överträdelsen ska bedömas som ringa, ursäktlig eller att det annars skulle föreligga särskilda skäl för att avstå från ingripande enligt 5 kap. 17 § KompL.

Den högsta tillåtna sanktionsavgiften för en överträdelse av ifrågavarande slag är för en fysisk person ett belopp motsvarande 500 000 euro. Med beaktande av omständigheterna i ärendet kan den beslutade avgiften inte anses vara oproportionerligt hög. Vad AA har anfört om att sanktionsavgiften är högre än den avgift som har beslutats av tingsrätt i ett mål rörande marknadsmanipulation har ingen betydelse i detta avseende eftersom det rör sig om två olika överträdelser som inte låter sig jämföras, varken i rättsligt eller materiellt hänseende.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet, se bilaga 1.

Frågan om ingripande

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att AA vid transaktionstillfället var en person i ledande ställning i Knowit AB. Det är den anmälningsskyldiges, dvs. AA ansvar att känna till de regler som gäller för aktuell anmälan och se till att en korrekt anmälan görs i tid. Han var därmed skyldig att anmäla transaktionen till Finansinspektionen senast tre affärsdagar efter det datum som den genomfördes. Anmälan för transaktionen den 21 juli 2017 kom in till Finansinspektionen den 17 januari 2018. Det innebär att anmälan kom in mer än fem månader för sent. Förvaltningsrätten anser därför att Finansinspektionen har haft grund för att

ingripa mot AA och att ingripande kan ske genom att påföra honom en sanktionsavgift.

Frågan är således om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, rättelse har skett eller det annars finns särskilda skäl för att avstå från ingripande.

AA har fört fram att det var han själv som anmälde förvärvet till Finansinspektionen utan att inspektionen dessförinnan varit i kontakt med honom eller på annat sätt inlett någon utredning och att inspektionen i enlighet med 5 kap. 17 § KompL borde avstått från att ingripa eftersom han själv gjort rättelse. Förvaltningsrätten konstaterar att Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat att det faktum att en anmälningsskyldig på eget initiativ anmält en transaktion inte är att likställa med att en rättelse, eftersom syftet med reglerna om anmälningsplikt inom viss tid då skulle gå förlorat (HFD 2019 ref. 72). Det förhållandet att AA själv anmälde transaktionen utan att Finansinspektionen tidigare hade varit i kontakt med honom med anledning av transaktionen är alltså inte en sådan omständighet som gör att Finansinspektionen borde ha avstått från ingripande. Vidare bedömer förvaltningsrätten att det inte är uppenbart att AA begått den aktuella överträdelsen av förbiseende. Den kan därför inte anses vara ursäktlig. Förvaltningsrätten anser inte heller, mot bakgrund av transaktionens värde och den långa tid som överträdelsen pågått, att överträdelsen är ringa. Det har inte heller kommit fram andra omständigheter eller särskilda skäl som utgör anledning att avstå från ingripande (jfr prop. 2016/17:22 s. 391 och HFD 2019 ref. 72).

Sanktionsavgiftens storlek

När storleken på sanktionsavgiften fastställs ska särskild hänsyn tas till överträdelsens allvar och varaktighet, dess konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar. Vidare ska särskild hänsyn även tas till försvårande och förmildrande

omständigheter i det enskilda fallet, den berörda personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen, eller någon annan, gjort till följd av regelöverträdelsen beaktas. En sammanvägd bedömning ska göras av omständigheterna i det enskilda fallet. (Prop. 2016/17:22 s. 223 och 390.)

Utifrån de kriterier som framgår av KompL har Finansinspektionen tagit fram riktlinjer (FI dnr 18-3401) för bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Riktlinjerna har sin utgångspunkt i en schablonmodell som utgår från transaktionens storlek samt förseningens längd i antal handelsdagar. Finansinspektionen har i riktlinjerna exemplifierat omständigheter som bedöms kunna leda till en sänkning eller höjning av sanktionsavgiften. Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat att en sammanvägd bedömning av samtliga omständigheter ska göras i det enskilda fallet och att Finansinspektionens riktlinjer bör kunna tjäna som utgångspunkt för sanktionsavgiftens storlek (jfr HFD 2019 ref. 72).

Finansinspektionen har bedömt att sanktionsavgiften enligt schablonmodellen kan beräknas till 91 000 kr, men har med hänsyn till den långa handläggningstiden som inte orsakats av AA satt ned sanktionsavgiften med 50 procent till 45 500 kr.

AA har som förmildrande omständigheter fört fram att han vidtagit rättelse, att han samarbetat med Finansinspektionen, att han aldrig tidigare begått motsvarande överträdelse samt att hans förvärv av de aktuella aktierna skedde på grund av hans mors bortgång. Förvaltningsrätten bedömer att dessa omständigheter inte kan betraktas som förmildrande i den mening som framgår av KompL. Gällande vad AA anført om sanktionsavgifter i straffrättsliga förfaranden i förhållande till aktuell sanktionsavgift konstaterar förvaltningsrätten att Kammarrätten i Stockholm har uttalat att någon sådan jämförelse inte är relevant. Förvaltningsrätten gör

därför bedömningen att denna omständighet inte ska påverka sanktionsavgiftens storlek (jfr Kammarrätten i Stockholms avgörande den 30 juni 2020 i mål 3984-19).

Vid en sammanvägning av de omständigheter som har redovisats i målet bedömer förvaltningsrätten att den av Finansinspektionen beslutade avgiften om 45 500 kr inte är oproportionerligt hög och att det inte heller i övrigt har kommit fram skäl för att bestämma sanktionsavgiften till ett lägre belopp än vad Finansinspektionen har beslutat om. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

Leo Willman
Förvaltningsrättsfiskal

Nämndemännen Abdulcelil Aldur, Ingrid Andersson och Victor Awad Siljevik har också deltagit i avgörandet.

Hanna Axelsson har föredragit målet.